

Nu de kernuitstap steeds luider in vraag wordt gesteld, zet AVIEL VERBRUGGEN nog eens op een rijtje waarom dat geen goed idee is. ‘Kernenergie is immers de oorzaak van onze niet te stillen energiehonger.’

KERNENERGIE IS NIET DE TOEKOMST

De Belgische ‘wet houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie’ van 23 januari 2003 ligt als een baksteen op sommige magen. CD&V wil er snel komaf mee maken en herhaalt daarmee het CVP-standpunt sinds de jaren vijftig. We kunnen immers (nog) niet zonder kernenergie, zeggen de voorstanders. Wat zijn de oorzaken van onze aanslepende, hoge afhankelijkheid van de atoomenergie? Waarom staan we niet verder op het vlak van efficiëntie en hernieuwbare energie? Dit ernstig uitzoeken en maatschappelijk ter bespreking stellen, is nodig om de fouten van het verleden niet opnieuw te herhalen door het getrek en geduw van de snel-beslissers.

Na 1945 werd de kolenslag opgevolgd door de onbeperkte toevloed van laaggeprijsde olie en door de roesverwekkende belofte van $E=mc^2$: atoomenergie als onuitputtelijke bron van elektriciteit, onmeetbaar goedkoop. Geen andere technologie dan atoomenergie heeft ooit zoveel subsidie en steun van de politiek, industrie, wetenschap en samenleving gekregen. We hebben daarmee drie grote fouten gemaakt: we hebben een energieverslaafde maatschappij uitgebouwd, de ontwikkeling van efficiëntie en hernieuwbare energietechnologie verwaarloosd en de schade en gevaren van onze slechte keuzes zich laten opstapelen tot uiterst bedreigende hoogten. De klimaatverandering bonkt nu al hard op onze deur. Atoomrisico’s worden nauwgezet geconcentreerd en afgewenteld op de zeer verre toekomst, maar ongelukken zijn al gebeurd en zullen nog gebeuren. Al van het begin van de atoomenergie gebeurden genoeg incidenten en fouten om te zien dat dit geen ernstig alternatief was voor het gebruik van steenkool, olie en gas, maar een spitsbroeder in de expansie van de onduurzame energiesystemen. De milieu- en oliecrisissen van de jaren 1970 stelden de duidelijke diagnose: de obese energiegebruikers van de rijke landen gingen uitputting en verstikkende vervuiling tegemoet, en hun gedrag was niet vatbaar voor wereldwijde nabootsing. Twee lichte beroertes volgden (1973, 1979), en we gingen vlug op dieet. Het was een schuchter begin, maar de kuur werkte goed.

Té goed naar de zin van de energieconcerns. De elektriciteitssector ging gebukt onder groeiende overcapaciteit. De doorbraak van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie werd in de kiem gesmoord. Subsidies aan onduurzame energie en het afwentelen van schade en gevaren werden in een hogere versnelling geschakeld, terwijl de overheid juist schade en gevaren had moeten doen betalen, en duurzaamheid stimuleren.

Even later leed de atoomenergie opnieuw imagoschade. Het ongeval in Tsjernobyl opende de ogen van meer mensen voor de gevaren.

Vandaag staan we opnieuw voor een tweesprong, en het is deze keer de laatste kans om juist te kiezen. Het onduurzame naoorlogse energiemodel botst versneld op de eigen

limieten, onder meer omdat een paar grote landen (China, India) ons gedrag stomweg nadoen. Overmatig gebruik van fossiele brandstoffen maakt dat de atmosfeer bomvol broeikasgassen zit. We moeten koolstof-arme energie gebruiken. Omdat koolstofopvang en -opslag nog niet voor morgen is, hebben we de keuze tussen atoomenergie en hernieuwbare energie.

Heeft het zin de atoomenergie een derde kans te geven? Zijn er argumenten om te geloven dat vandaag zou lukken wat al twee keer is mislukt met uiterst massale steun? Is de atoomtechnologie ten gronde vernieuwd? Neen, de newspeak over technologie van de derde, vierde, of vijfde generatie verdoezelt dat het om dezelfde gevaarlijke atoomsplijting en kweekprocessen gaat als weleer. De beloftes en de leugens zijn ook dezelfde gebleven. Alleen de verpakking is veranderd, gerestyld door reclamebureau Saatchi&Satchi dat de keuze voor/tegen atoomenergie voorstelt als een coca/pepsi keuze.

De enige weg naar duurzaamheid is het pad van de efficiëntie en hernieuwbare energie. Is dat doenbaar? Ja. Duurzaam? Ongetwijfeld. Duur? Zeker, want we betalen de factuur volledig en vooraf, zonder de opstapeling van schade en gevaren die onszelf en vooral onze kinderen en kleinkinderen uitermate bedreigen.

Atoomenergie past niet in die duurzame toekomst. Ze was en is de heraut van de onduurzame energie-obesitas, tegengesteld aan en een verdringer van de efficiëntie en hernieuwbare energie.

Voorlopig gedragen we ons nog als verweerde, overvoede patiënten met een afschuw voor dieet en sport. Deze houding loopt uit op hetzij een voortijdige ondergang, hetzij een echt pijnlijke kuur in de (nabije) toekomst.

Snel beslissen voor blijvende overdosissen onduurzame energie is niet erg verstandig voor een christelijke partij die ethiek en zorg in het vaandel zou moeten dragen.

Aviel Verbruggen is gewoon hoogleraar aan de Universiteit Antwerpen.